

РЕЦЕНЗІЯ

кандидата педагогічних наук,
доцента **Толстової Наталі Михайлівни**
на дисертацію **Чжан Венлі**

«Формування культури професійної самоорганізації майбутніх викладачів вокалу засобами самостійної роботи над камерно-вокальним репертуаром»,

представлену на здобуття наукового ступеня доктора філософії
зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки

Актуальність теми наукової роботи та її зв'язок із галузевими науковими програмами. Актуальність дослідження зумовлена тим, що порушена дисертантом проблема формування культури професійної самоорганізації майбутніх викладачів вокалу засобами самостійної роботи над камерно-вокальним репертуаром відповідає вимогам сьогодення щодо підвищення якості їхнього професійного становлення на основі підвищення рівня професійної зрілості, розвитку творчої ініціативи, усвідомленню власної відповідальності за результати педагогічної та виконавської діяльності, але на жаль залишається недостатньо розробленою на теоретичному та методичному рівнях. Нагальна потреба в новій генерації компетентних викладачів вокалу вищої школи підсилює ціннісне значення опанування майбутніми фахівцями культури професійної самоорганізації та сприяє їхньому самовдосконаленню, активізації розвитку творчого потенціалу та розширенню можливостей для самореалізації.

Дисертаційне дослідження входить до тематичного плану науково-дослідної роботи Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» та становить частину наукової теми «Теорія і методика підготовки майбутніх фахівців мистецького та мистецько-педагогічного профілю в контексті соціокультурної парадигми» (реєстраційний номер 0120U002017).

Тему дисертаційного дослідження затверджено вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського». Протоколом № 4. від 26.10.2023 р.

Ступінь обґрунтованості наукових положень та висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Дисертаційне дослідження Чжан Венлі має високий ступінь обґрунтованості й достовірності наукових положень, узагальнень і висновків. Достовірність та наукова коректність

висновків забезпечуються глибоким теоретико-методологічним обґрунтуванням вихідних засад дослідження, ретельним опрацюванням значного обсягу наукових джерел (205 найменувань, із них 49 – іноземними мовами). Методологічний апарат містить науково-методичне обґрунтування змісту дослідної роботи, методи статистичного аналізу, що доводять вірогідність отриманих результатів.

Наукова новизна одержаних результатів є беззаперечною, оскільки вперше: здійснено цілісний науковий аналіз проблеми формування культури професійної самоорганізації майбутніх викладачів вокалу засобами самостійної роботи над камерно-вокальним репертуаром; розкрито сутність феномену культури професійної самоорганізації майбутніх викладачів вокалу, визначено його компонентну структуру, що складається з когнітивно-аксіологічного, прогностично-діяльнісного, творчо-виконавського компонентів; розглянуто камерно-вокальний репертуар як освітньо-організаційний простір для формування культури професійної самоорганізації майбутніх викладачів вокалу; розроблено методику формування культури професійної самоорганізації майбутніх викладачів вокалу, яка містить комплекс взаємопов'язаних методів, засобів та технологій, серед яких: фасилітативні бесіди, настановчий діалог, комплекс творчих завдань з досягнення прихованих смислів твору (на заняттях з курсу виконавської майстерності (вокал)); іноваційних та інтерактивних методів (вербальна реплікація, контент-дайджест, відео-кейс та ін.); визначено та обґрунтовано педагогічні умови формування культури професійної самоорганізації майбутніх викладачів вокалу; обґрунтовано критерії та показники рівня сформованості культури професійної самоорганізації майбутніх викладачів вокалу.

Уточнено сутність понять: культура, професійна самоорганізація, самостійна робота над камерно-вокальним репертуаром та ін.

Удосконалено науково-теоретичну базу для формування культури професійної самоорганізації майбутніх викладачів вокалу, як складової підготовки майбутніх магістрів музичного мистецтва в українських педагогічних університетах за спеціальністю 025 Музичне мистецтво.

Повнота викладу основних результатів дисертації в опублікованих публікаціях, зарахованих за темою дисертації. Основні положення, результати та висновки дослідження було оприлюднено на 11 конференціях різних рівнів. Основні результати дисертації висвітлено у 9 публікаціях, із яких 3 статті надруковано в наукових фахових виданнях України, із них 1 у співавторстві, та 6 – апробаційного характеру, із них – 4 видані українською мовою, 1 – у зарубіжному виданні.

Практичне значення результатів дослідження полягає в можливості застосування методики діагностики організаційних та самоорганізаційних умінь, методів і педагогічних умов формування культури професійної самоорганізації в освітній процес підготовки магістрантів спеціальності 025 Музичне мистецтво, зокрема в таких дисциплінах, як: «Виконавська майстерність з фаху», «Теорія і методика викладання музично-виконавських дисциплін у закладах фахової передвищої та вищої освіти» та ін. Запропоновані методи можуть бути застосовані в організації асистентської практики магістрантів і аспірантів, а також виробничої (педагогічної) практики магістрантів у закладах мистецької освіти.

Використання запропонованої методики має значний потенціал і відкриває широкі перспективи в контексті підготовки магістрантів-вокалістів до самостійної роботи над камерно-вокальним репертуаром.

Зауваження та дискусійні положення до дисертації.

У цілому слід відзначити високий науковий рівень здобувача, обґрунтованість отриманих результатів і вказати на певні положення, які мають дискусійний характер:

1. У висновках до розділів автор зазначає, що формування культури самоорганізації сприяє готовності до майбутньої викладацької діяльності. Проте в роботі недостатньо розкрито механізм "трансферу" – як саме навички, здобуті під час самостійної роботи над власним репертуаром, трансформуються у методичне вміння організовувати таку роботу вже у своїх майбутніх учнів. Текст роботи не позбавлений поодиноких технічних помилок.
2. Автором опрацьовано значний масив наукової літератури, проте роботу можна було б посилити за рахунок залучення сучасних праць західноєвропейських та американських дослідників, які займаються питаннями self-regulated learning (саморегульованого навчання) саме в галузі виконавських мистецтв. Це дозволило б провести глибшу компаративну паралель між східною, українською та західною освітніми парадигмами.

Проте зауваження, що висловлені вище, не зменшують наукову новизну, теоретичну та практичну значущість дисертаційної роботи, що рецензується.

Загальна оцінка дисертації. Дисертація «Формування культури професійної самоорганізації майбутніх викладачів вокалу засобами самостійної роботи над камерно-вокальним репертуаром» є завершеною науковою працею, в якій її автором, Чжан Венлі отримано нові науково обґрунтовані результати, які в сукупності розв'язують конкретне наукове завдання, що має значення для розвитку теорії та методики музичної освіти.

Дисертаційна робота Чжан Венлі відповідає чинним вимогам п. п. 6, 7, 8, 11 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженому Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, а її автор, Чжан Венлі, на присудження ступеня доктора філософії зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки.

Рецензент:

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри теоретичної,
музично-інструментальної
та вокальної підготовки

Південноукраїнського національного
педагогічного університету
імені К.Д. Ушинського

Наталя ТОЛСТОВА